

Jornades de Foment de la Investigació

**RELACIÓ ENTRE VARIABLES LABORALS
DE LA PRIMERA OCUPACIÓ I EL TIPUS
DE CONTRACTE ACTUAL EN TITULATS
UNIVERSITARIS**

Laia CARDA SALVADOR
Raül BURRIEL CALVET
Mª Isabel BEAS COLLADO

INTRODUCCIÓ

El mercat laboral ha evolucionat de manera important els darrers anys a causa de l'actual crisi econòmica que afecta tant al conjunt dels estats europeus com a altres països.

Segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) que realitza l'Institut Nacional d'Estadística (INE) del primer trimestre de 2010, la taxa d'atur entre els titulats universitaris es de 11,39%, front al 20,5% del total de la població. Això ens fa pensar que el tindre una titulació universitària es positiu a l'hora de encontrar feina. La nostra enquesta fa referència a l'any 2006, en el qual la taxa d'atur era de 8,3% per al total de la població i de 5,79% entre els universitaris. Aquestes dades indiquen que a pesar de la crisi, els universitaris tenen una major probabilitat d'ocupació front a la resta de la població espanyola.

Les menors taxes d'atur es troben entre aquelles persones que han cursat estudis universitaris. Açò assenyala una millora en quant als joves que avui en dia es decideixen per estudiar una titulació universitària.

En diversos estudis recents s'ha observat que en el treball actual dels titulats de les universitats espanyoles (el treball que estaven desenvolupant en el moment de contestar en l'enquesta), els percentatges dels contractes indefinits i temporals són similars, 44% i 42% respectivament. No obstant això, al comparar aquesta dada amb la Universitat Jaume I de Castelló (UJI) s'observa un major percentatge en quant als contractes indefinits, 72%, front a un 22% dels temporals (Aneca 2004). S'ha anat disminuint el percentatge de contractació temporal de la població general, però encara és elevat el nombre d'aquestos contractes (Agudo, 2008).

Quant a les condicions laborals generals dels titulats universitaris espanyols, han millorat respecte al primer treball després de graduar-se. L'evolució dels titulats des del primer treball fins a l'actual ha estat positiva. S'observa una reducció dels contractes temporals i la precarietat laboral, augmentant el percentatge significatiu de casos amb una ocupació més estable. S'evoluciona del 10,7% a un 34,6% de contractes indefinits (Accenture 2005). No obstant això, si comparem amb la resta d'Europa, Espanya està a la cua en percentatge de contractes indefinits en titulats, ja que és el país amb major temporalitat laboral, donat que la proporció de graduats amb contractes de duració indefinida és molt inferior a la mitjana de la resta de països (Aneca 2008).

Un treball de qualitat requereix tant característiques intrínseques com extrínseques. D'entre elles, tal i com assenyala la Comissió Europea, serien el sou, la capacitació i les competències exigides per al lloc de treball, i la formació continua o la inclusió i accés al mercat laboral. En aquest últim element citat, les polítiques comunitàries i dels socis nacionals deuen facilitar la incorporació i la permanència dels treballadors en situació d'activitat (González y Guillen, 2009).

El tipus de contracte és important de cara al manteniment de l'ocupació, ja que una persona amb contracte temporal té més probabilitats de estar en l'atur. Per això el nostre estudi pretén explorar el tipus de contractació actual dels titulats, comparant el tipus de contracte indefinit front a les altres formes de contractació (temporals). Aquests contractes indefinits, com bé s'ha exposat, presenten major freqüència en la població amb estudis universitaris.

METODOLOGIA

PARTICIPANTS I PROCEDIMENT

Les dades de aquest estudi s'han obtingut de l'enquesta realitzada el 2006 als titulats/es de les promocions 2001, 2002 i 2003 de l'UJI, els quals feia cinc, quatre i tres anys respectivament, que havien finalitzat els estudis, i per tant es trobaven al mercat laboral. El procediment utilitzat d'anàlisi de les enquestes ha segut mitjançant el programa estadístic SPSS.

VARIABLES

VARIABLES SOCIODEMOGRÀFIQUES

Les variables estudiades són la edat i el sexe, ja que solen aparèixer diferències en qüestions relatives a la inserció laboral i al mercat laboral.

TREBALL RELACIONAT AMB LA TITULACIÓ

Aquesta variable es refereix a l'equivalència entre la titulació cursada i el treball. Hi ha que aclarir que aquesta resposta era subjectiva.

FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA POSTERIOR A LA TITULACIÓ

Tradicionalment, la formació complementària després dels estudis és una via de millora cap a la ocupabilitat dels titulats/es universitaris/es.

HAYER BUSCAT TREBALL EN ALGUN MOMENT

S'analitza el fet d'haver buscat feina en algun moment després de titular-se: si es va buscar immediatament, es va seguir estudiant, no es va buscar perquè ja treballava en l'ocupació actual, es va muntar un negoci o bé, no va haver de buscar-lo perquè li'n van oferir.

EL PRIMER TREBALL DESPRÉS DE GRADUAR-SE ÉS EL TREBALL ACTUAL

Aquesta variable estudia si el primer treball després de titular-se segueix sent el treball actual, o per el contrari és un de nou, o bé ja es treballava avanç de acabar la carrera.

TIPUS DE CONTRACTE EN EL PRIMER TREBALL

El tipus de contracte en el primer treball pot ser de diferents tipus, classificant-se la variable amb diferents categories: indefinit; per obra o servei; altres contractes temporals; contracte en pràctiques, beques o ajudes; autoocupació; sense contracte; i altres.

ANÀLISIS DE DADES

Per al anàlisi de les dades recollides a l'enquesta, se han realitzat anàlisis estadístics descriptius, càlcul de freqüències, i proves *Chi*², mitjançant el paquet estadístic SPSS.

RESULTATS

A continuació passem a detallar els resultats trobats als anàlisis.

ESTADÍSTIQUES DESCRIPTIVES (FREQUÈNCIES I MITJANES)

VARIABLES SOCIODEMOGRÀFIQUES

Com se aprecia a les taules, la mostra es compon de una majoria de dones (61%) front a un 39% d' homes. La mitjana d'edat esta al voltant de 29 anys, aproximadament.

	Freqüència	% vàlid
Dona	374	61
Home	239	39
Total	613	100

Tabla 1. Sexe.

N	Mínim	Màxim	Mitjana	Desv. típ.
612	24	55	28,6	3,408

Tabla 2. Edat.

TREBALL RELACIONAT AMB LA TITULACIÓ

En la variable, treball relacionat amb la titulació, podem comprovar que en un 67,1% és compatible el treball amb la titulació cursada.

	Freqüència	% vàlid
Sí	171	67,1
No	84	32,9
Total	255	100

Tabla 3. Treball relacionat amb la titulació.

FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

En aquesta variable ens surgeix que un 72,9% de titulats/es té formació complementària realitzada després de titular-se.

	Freqüència	% vàlid
Sí	425	72,9
No	158	27,1
Total	583	100

Tabla 4. Formació complementària posterior a la titulació.

SITUACIÓ LABORAL ACTUAL

En quant a la situació laboral en el moment actual, la gran majoria de titulats/es, amb un 65,9% treballen per compte d'altre. Açò és un bon indicador en quant a la taxa d'activitat per part dels titulats/es universitaris/es. El 15,7% treballa i al mateix temps segueix estudiant.

	Frequència	% vàlid
Treballa per compte d'altre	404	65,9
Empresari/treballador autònom	48	7,8
Treballa, però també estudie	96	15,7
Continue estudiant/beneficiari de beques i/o ajudes/oposició	34	5,5
Tinc cura de la família	1	0,2
Estic a l'atur i busque treball	29	4,7
Estic a l'atur i no busque treball	1	0,2
Total	613	100

Tabla 5. Situació laboral actual.

	Frequència	% vàlid
Actiu/va	577	94,1
Inactiu/va	36	5,9
Total	613	100
Sistema	3	
	616	

Tabla 6. Actiu/inactiu.

En relació a la taxa de desocupació, un total de 95% estan ocupats actualment.

	Frequència	% vàlid
Ocupat/a	548	95
Desocupat/a	29	5
Total	577	100
Sistema	39	
	616	

Tabla 7. Taxa de desocupació.

RELACIONS ENTRE VARIABLES

Les següent taula mostra els contrastos Chi^2 entre la resta de variables considerades i el contracte indefinit. Per a cada variable es mostra el percentatge de resposta, els graus de llibertat i el valor del estadístic Chi^2 . Sols es mostren les variables amb diferències significatives.

		Contracte indefinit	g.l.	Chi ²
Treball relacionat amb la titulació	Si	75,20%	2	6,029*
	No	61,60%		
Formació complementaria després de la titulació	Si	65,70%	2	7,752*
	No	78,10%		
Haver buscat treball en algun moment	Sí	68,00%	10	147,162**
	No, vaig muntar un negoci	0,00%		
	No, ja treballava en l'ocupació actual	86,60%		
	No, vaig continuar estudiant/preparant oposicions	72,90%		
	Em van oferir un treball, sense necessitat de buscar-lo	64,80%		
	No, per altres motius	80,00%		
Primer treball després de la graduació és el treball actual	Sí	78,80%	4	20,002**
	Sí, i ja treballava abans d'acabar la carrera	79,70%		
	No	62,50%		
Tipus de contracte en el primer treball després de la graduació	Indefinit	75,00%	14	35,993**
	Per obra o servei	61,90%		
	Altres contractes temporals	66,40%		
	Contracte en pràctiques	72,20%		
	Beques o ajudes	43,80%		
	Autoocupació	28,60%		
	Sense contracte	23,10%		
	Altre	62,50%		

* < .05 ; ** < .01

Tabla 8. contrastos *Chi* entre la resta de variables considerades i el contracte indefinit

Com podem observar, qui mostra un treball relacionat amb la titulació, presenta un major percentatge de contractació indefinida: el 75,20%, front al 61,60% dels que el seu treball no està relacionat amb els estudis.

En quant a la formació complementaria, presenten major percentatge de contractació indefinida aquells enquestats/es que no han fet formació complementària (78,10%, front a 65,7%). Aquest resultat ens ha cridat l'atenció i es comenta amb més detall en l'apartat següent de discussió i conclusions.

Respecte al fet d'haver buscat alguna volta treball, les categories amb major percentatge de contractació indefinida són les d'aquells titulats/es que no havien buscat treball al finalitzar els estudis per que ja treballaven en l'ocupació actual (86,60%) i els que no ho feien per altres motius (80%).

Entre els que tenen contracte indefinit, el major percentatge es troba entre els que el seu treball actual és el mateix que el seu primer treball (78,80%) i també els que coincidien el treball, però a més a més, aquest treball ja el tenien abans de finalitzar els estudis (79,70%).

Finalment, respecte al tipus de contracte en el primer treball, el 75% de contractes indefinits en el treball actual, eren indefinits en el primer treball; i el 72,20% eren contractes en pràctiques en el primer treball.

ALTRES VARIABLES

També volem indicar en aquest apartat, les variables que no han sortit amb diferències significatives en quant al primer treball i el tipus de contracte. Aquestes variables són:

- El sexe i la edat, no han sortit diferències.
- Prèvies als estudis : Situació laboral/acadèmica abans dels estudis.
- Durant els estudis: Haver treballat per a l'empresa de les pràctiques obligatòries després de l'estada en pràctiques; el tipus d'inserció que va tindre lloc a l'empresa de pràctiques; i si va treballar a l'estranger.
- Evolució de la situació laboral: moment de recerca de ocupació, primer treball després de la graduació, duració del primer treball després de la graduació; estratègies utilitzades per a aconseguir el primer treball; tècnica de recerca d'ocupació més efectiva en el primer treball; i ajust en la categoria professional del primer treball.

DISCUSSIÓ I CONCLUSIONS

Els resultats d'aquest estudi exploratori, ens indiquen diverses qüestions. En primer lloc, els titulats/es de l'UJI que han participat en l'enquesta i tenen actualment un contracte indefinit, en general estan treballant en una ocupació relacionada amb la seua titulació. Açò és positiu, ja que anima als estudiants i recents titulats a seguir a la recerca d'ocupació. En aquest sentit, seria interessant explorar les motivacions a l'hora de la tria de la carrera o les tècniques de recerca d'ocupació, en la mesura que puguin contribuir a aqueix ajust.

Respecte a la formació complementària adquirida pels titulats, ens sorgeix un resultat no esperat, ja que hi ha més percentatge de titulats amb un contracte indefinit que no ha realitzat aquesta formació. No obstant, en estudis previs s'ha vist la importància de la formació complementària per a un bon ajust al lloc de treball, al igual que un treball de qualitat (Observatori Ocupacional, 2005; ANECA, 2009).

En quant a la recerca d'ocupació, hi ha que assenyalar que el fet de estar estudiant o preparant oposicions no implica la no consecució d'un contracte indefinit, si no més bé un retard en el temps en aconseguir-ho. Més bé el que passa és que hi ha un retard en l'entrada activa al mercat de treball, que pot ser explica el retard en aconseguir un contracte indefinit.

El primer treball després de graduar-se, en molts casos ens surt que segueix sent el mateix que en la actualitat, i en la majoria és un contracte indefinit. Açò fa pensar que els titulats de l'UJI surten preparats i amb unes bones competències. Hi ha que aclarir, que al ser un estudi exploratori, caldria investigar més sobre el fet d'estar ja ocupats en el treball actual, ja que podria no estar relacionat amb la titulació si no amb altres variables no considerades en aquest estudi. Açò, s'indagarà en propers estudis.

És destacable que qui en el primer treball després dels estudis tenia un contracte indefinit o en pràctiques, en el treball actual tenen, en major proporció, un contracte indefinit. De nou sembla que el major temps de presència activa en el mercat laboral té un efecte que caldrà explorar en futurs estudis.

Quant al tipus de contracte de la primera ocupació després de titular-se i el contracte indefinit en quant al treball actual, ens surt un alt percentatge de contractes indefinits, així com de contractes en pràctiques. En aquest cas, veiem com una major presència activa en el mercat laboral té un impacte positiu en una major proporció de contractació indefinida.

En el context socioeconòmic actual, es important la necessitat de professionals, amb titulació universitària, ja que les empreses ho valoren activament. La contractació indefinida per als universitaris, és més elevada que per a la resta de la població. Es per tant, una oportunitat el fet de formar-se i arribar a aconseguir una ocupació de qualitat. El títol universitari té un valor intrínsec addicional, a banda dels anys d'educació acumulats, i crea la percepció d'una productivitat més alta (DOBBS et al., 2008), cosa que és més favorable per a les empreses.

Cabria seguir estudiant en profunditat alguns aspectes en quant al tipus de contractació dels titulats/es diferenciant els estudis realitzats, ja que com alguns estudis assenyalen, existeixen prou diferències significatives al respecte (Moreiro 1999).

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ACCENTURE (2005): *Cumplimiento de las expectativas de los titulados universitarios tras su inserción laboral*. Madrid: Accenture. <http://www.accenture.com/NR/rdonlyres/B45AE385-E8E4-4F52-AD34-E4101D44872B/0/exp_jovenes.pdf>.
- AGUDO, Y. (2008): «Mujeres jóvenes hoy: el empleo de las tituladas universitarias», *Revista de Estudios de juventud*, 83: 65-98.
- ANECA (2004): «Encuesta de inserción laboral», *Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación*, Madrid. <http://qualitas.usal.es/PDF/insercion_laboral.pdf>.

- ANECA (2008): *Informe empleadores. Titulados universitarios y mercado laboral*. Proyecto REFLEX.
- ANECA (2009): «Los procesos de inserción laboral de los titulados universitarios en España. Factores de obstaculización y facilitación». *Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación*.
- DOBBS, R.L., SUN, J. i ROBERTS, P.B. (2008): «Human capital and screening theories: Implications for human resource development». *Advances in Developing Human Resources*, 10: 788-801.
- GONZÁLEZ, S. y GUILLÉN, A.M. (2009): «La calidad del empleo en la Unión Europea. Debate político y construcción de indicadores», *Revista del Ministerio de Trabajo e Inmigración*, 81.
- INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (2010) <www.ine.es>.
- INSTITUT VALÈNCIA D'INVESTIGACIONS ECONÒMIQUES (2002): «La situación laboral de los graduados españoles», *Cuadernos de Capital Humano*, 21.
- MOREIRO, J.A. (1999): «Ajuste de los licenciados en documentacion a la oferta de trabajo. Observaciones hechas en la Universidad Carlos III de Madrid», *Revista General de Información y Documentación*, 9(2): 13-28.
- OBSERVATORI OCUPACIONAL (2005): *La inserció laboral a la Universitat Jaume I*. CD-ROM. Castelló de la Plana, Servei de Publicacions de la Universitat Jaume I.
- SÁNCHEZ, Mª I. et al. (2001): «La intervencion entre niveles educativos y flexibilidad en el empleo». *Lan Harremanak*, 4(2): 14-31.
- SÁNCHEZ, E. i DELICADO, C. (2007): «Temporalidad en el empleo y mercado de trabajo para los jóvenes en España», *Consejo de la juventud de España. Observatorio Joven de Empleo de España*, 2(2).
- UNIVERSITAT JAUME I (2008): «Mobilitat i ocupabilitat dels titulats universitaris», III Jornades de Difusió de Programes Internacionals.
- UNIVERSITAT JAUME I (2007): «Enquesta a Ocupadors. Entitats de l'entorn de la Universitat Jaume I ocupadores de titulats universitaris». *IV Fòrum d'Ocupació Universitari, FOCU*.

